

RS AU § 88 Revisionsrapport. Granskning av offentlighetsprincipen

Ärendenummer: RS 2022/2103

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen besvarar Region Gotlands revisorer i enlighet med nedan redogörelse.

Sammanfattning

Region Gotlands revisorer har begärt regionstyrelsens svar på vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av genomförd revisionsrapport avseende Region Gotlands efterlevnad av offentlighetsprincipen.

Bedömning

Offentlighetsprincipen är central i den svenska rättsordningen. Den innebär att allmänheten, ofta enskilda individer och företrädare för media, har rätt till insyn i och tillgång till information om statens och kommunernas/regionernas verksamhet. Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt i Sveriges grundlagar, exempelvis genom rätten till allmänna handlingars offentlighet som regleras i tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF.

Offentlighetsprincipen gäller för alla myndigheter. Varje nämnd och dess förvaltning inom Region Gotland utgör en egen myndighet och omfattas därför av offentlighetsprincipen. Genom att medborgare kan ta del av allmänna handlingar kan var och en påverka och vara aktiva i det demokratiska arbetet. Utifrån olika skyddsintressen ska en del uppgifter i handlingar däremot inte lämnas ut. Det rör sig då om uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Regionstyrelseförvaltningen ser positivt på genomförd granskning och får anföra följande:

Revisorerna har i sin granskning förordat att regionstyrelsen ska ta fram ett regionövergripande dokument med specifika bestämmelser kring utlämnande av allmänna handlingar och offentlighet och sekretess.

Regionstyrelseförvaltningen är i färd med att ta fram ett handläggarstöd för regionstyrelsens räkning, där tjänstepersoner inom regionstyrelseförvaltningen ges en övergripande och omfattande guide till hur tjänstepersoner kan och bör förhålla sig till offentlighetsprincipen och utlämnande av allmänna handlingar. Eftersom varje nämnd inom Region Gotland utgör en egen myndighet är regionstyrelsen förhindrad att ta fram ett regionövergripande dokument som ska gälla lika för alla nämnder, utan kan endast besluta för regionstyrelsens egen räkning.

Regionstyrelsen kan dock, på samma sätt som revisorerna gjort i sin granskning, uppmana övriga nämnder att anta av regionstyrelsen beslutat handläggargröd som sitt eget.

Regionstyrelsen rekommenderas vidare att planera för en ny tillsynsinsats i enlighet med arkivlagen. Regionstyrelsen, i egenskap av tillsynsmyndighet, genomförde en större tillsyn under 2018, jmf. RS 2018/187. Utifrån den tillsyn som då genomfördes har ett antal åtgärder vidtagits för att tillse så att Region Gotland förbättrat sin följsamhet till arkivlagen, bl.a. genom att bilda enheten för informationsförvaltning, skapa en gemensam informationshanteringsplan utifrån regionens verksamhetsprocesser samt införa ett digitalt e-arkiv.

Givet de åtgärder som genomförts sedan föregående tillsynsinsats har det inte planerats för någon ny tillsyn, då verksamheterna bedöms behöva utrymme för att ställa om sina verksamheter för att möjliggöra digital bevaring. Regionstyrelsen följer arbetet med övergång till e-arkiv noggrant och kommer, när så bedöms lämpligt, planera för en ny tillsyn i enlighet med gällande arkivreglemente.

Revisorsena påpekar i sin granskning att det är av vikt att regionstyrelsen fortsatt kommer att prioritera arbete kopplat till övergång till e-arkiv och digital bevaring. Införande av och övergång till e-arkiv har fram till årsskiftet 2022/2023 bedrivits i projektform, men har sedan 1 januari 2023 övergått i linjeverksamhet. Arbetet kommer att drivas framåt av ett regiongemensamt arkivnätverk, i syfte att förvalta projektresultat och bibehålla fokus på arkivområdet för att tillse att implementering och linjearbete ska få så bra förutsättningar som möjligt.

Nätverket ska vara ett gemensamt forum för regionens förvaltningar och regionarkivet, bestående av arkivansvarig i varje förvaltning, chef för regionarkivet, objektsägare e-arkiv samt objektsförvaltare e-arkiv. Nätverket startar upp sin verksamhet i april 2023, och planerar för att träffas en gång i månaden under första året, därefter övergår mötesfrekvensen till ca. 4 gånger per år.

Regionstyrelsen uppmanas att vid nästa revidering av arkivreglemente inkludera ett separat stycke avseende e-arkiv för att underlätta samsyn och fortsatt arbete kring detta, vilket kommer att ske under 2023 under ledning av regionarkivet. Parallellt med detta kommer regionens gemensamma informationshanteringsplan att ses över och uppdateras.

Avslutningsvis rekommenderar revisorerna regionstyrelsen att ta fram utbildning för nyanställda tjänstepersoner på en regionövergripande nivå, för att säkerställa kunskap och kompetens kring offentlighetsprincipen och utlämnande av allmän handling.

Regionstyrelseförvaltningen genomför ett omfattande arbete med översyn av utbildningar i Region Gotlands regi. I detta arbete ingår att ta fram en relevant introduktionsutbildning för nyanställda medarbetare i Region Gotland, där tanken är att kunna erbjuda ett gemensamt digitalt introduktionspaket att gälla lika för alla nyanställda, där bl.a. utbildning i offentlighetsprincipen kan ingå, för att sedan addera på med utbildningar av mer ”just in time”-karaktär, där det erbjuds fördjupningsutbildningar kopplade till roll och uppdrag.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport ”Granskning av offentlighetsprincipen” 2022-12-20
Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse daterad 2023-03-20